

תכנית לימודים במקצוע תורת המוסיקה.

תורת המוסיקה היא אחת מהדיסציפלינות הבסיסיות בלימוד נגינה. לימוד תיאוריה מוסיקלית נמצא ביחס ישיר ליכולת לזהות ולבנות את מרכיבי המוסיקה והעבודה בהתמחות בכלי הנגינה. חקר האמצעים העיקריים להבעה - גובה הצליל, מרווחים, קצב ואחרים כיחדות ובאינטראקציה ביניהם. תרומתו של לימוד התיאוריה, בין היתר, במתן המידע הדרוש על מוסיקה כאמנות, פיתוח שמיעה, זיכרון, יכולת שירה מדויקת (סולפג'ו) ויצירתיות, המשלב את כל מרכיבי השפה המוסיקלית.

ניתן להפיק את ההצלחה המרבית משיעורי תורת המוסיקה בעזרת בניית סביבה לימודית מתאימה, קבוצות הומוגניות – תלמידים באותו גיל ובאותה רמה. מומלץ לא לחרוג מ-12 תלמידים בקבוצה

את לימודי תורת המוסיקה מומלץ להתחיל מכיתה ג'. התוכנית מוצעת לשבע שנות לימוד.

התקדמות התלמידים תלויה בגיל ההתחלה ובהתאם לכך גם ההתקדמות בחומר הלימוד. יש להשתמש בדרכי הוראה מעניינים ומסקרנים, להשתמש בהקניית החומרים בצורה משחקית, סיפורית ובמיוחד לגילאים הצעירים. כמו כן, גם שפה, גישה ושיטות עבודה של המורה צריכה להיות שונה מקבוצה לקבוצה ומתאמת גיל.

חשוב ליצור "שגרת שיעורים" מבחינת מבנה השיעור. השיעור יכלול לימוד חומר חדש תוך הסבר, תרגול ויישום, פיתוח שמיעה בשירה ובכתיבה וחזרה על הנושאים שנלמדו תוך וידוא של הפנמה. חשוב מאוד לפתח יצירתיות אצל התלמידים ומצעדיהם הראשונים בעיסוק במוסיקה.

התוכנית הינה ל-7 שנות לימוד. לכל שנת לימוד קיים פירוט של הנושאים תוך המלצה למספר השיעורים לכל נושא. חשיבות התוכנית היא להביא את התלמידים בסוף שנת הלימודים לשליטה בכלל הנושאים שהוגדרו ונלמדו.

תוכנית לימודים לפי שנים

- [תוכנית לימודים בתורת המוסיקה רמה א](#)
- [תוכנית לימודים בתורת המוסיקה רמה ב](#)
- [תוכנית לימודים בתורת המוסיקה רמה ג](#)
- [תוכנית לימודים בתורת המוסיקה רמה ד](#)
- [תוכנית לימודים בתורת המוסיקה רמה ה](#)
- [תוכנית לימודים בתורת המוסיקה רמה ו](#)
- [תוכנית לימודים בתורת המוסיקה רמה ז](#)

סוגי עבודה שונים

הכתבה:

כתיבת הכתבה ריתמית ומלודית זאת מיומנות ש שיש לפתח ולתרגל בקביעות הכתבה היא חלק חשוב בכל שיעור החל מהשיעורים הראשונים. עיסוק בנושא עוזרת לפתח זיכרון, שמיעה ולעבוד על כתיבה מסודרת. הכתבות ראשונות יכולות לכלול שניים-שלושה תווים בלבד – הכתבה של שתי תיבות עם רבעים וחצאים. ככל שרמת הידע של התלמיד עולה כך צריכה לעלות דרגת הקושי של ההכתבות. למעשה, כל נושא שנלמד צריך לבוא לידי ביטוי בהכתבה.

חשוב לפני הכתיבה לעשות ניתוח ולחלק את ההכתבה לפסוקיות, לבדוק תבניות מלודיות וריתמיות חוזרות, צלילי משולש יסודי, סקוונצות וכ"ד.

את ההכתבה כדאי לנגן מהתחלה עד הסוף פעמיים על מנת שהתלמידים יוכלו לזהות את משקל ולזכור אותה. לאחר מכן מחלקים את הכתבה לשני חלקים ומנגנים כל חלק בנפרד. סה"כ אמורות להיות 8-10 השמעות. בסוף מנגנים את כל ההכתבה על מנת לתת אפשרות לתלמידים לבדוק.

דוגמא להכתבה של מתחילים:

דוגמא להכתבה של רמה ה':

קישורים לאתרים של הכתבות:

http://www.lafamire.ru/index.php?option=com_content&view=category&id=13&Itemid=84

1000 הכתבות מאת לדוחין

[1000 примеров музыкального диктанта. Ладухин, Н. — скачать ноты бесплатно, без регистрации. Нотный архив Бориса Тараканова. \(tarakanov.net\)](#)

הסברים תיאורטיים

חוקים תיאורטיים מהווים חלק ניכר בשיעורי תורת המוסיקה. המטרה של מורה לתיאוריה היא להראות לתלמיד שהחוקים נובעים מהמוסיקה ולא להפך. בהקניית החוקים כדאי לטפל בדרך יצירתית, כך שהתלמידים לא יאבדו עניין. רצוי לאפשר לתלמיד להתנסות ולגלות את החוקיות בעצמו ובכך הבנתו תהיה עמוקה יותר ומשמעותית.

שירת סולפג'

חשוב בכל שיעור לשיר סולפג'. שירה זו מפתחת רגישות לאינטונציה ולפיתוח שמיעה. ניתן לנצח את המשקל תוך כדי השירה על מנת להמחיש את הערכים הריתמיים.

קישור לספר סולפג' מומלץ:

1. לדוחין, סולפג'

[справочник "Одноголосное сольфеджио". Ладухин, Н. — скачать ноты бесплатно, без регистрации. Нотный архив Бориса Тараканова. \(tarakanov.net\)](#)

<http://fr.instr.scorser.com/D/21699.html> *Solfège des solfèges . 2*

Modus Vetus by Alan Stout.3

https://edisciplinas.usp.br/pluginfile.php/7617205/mod_resource/content/0/Livro-Edlund-ModusVetus-1994.pdf

מרווחים ואקורדים

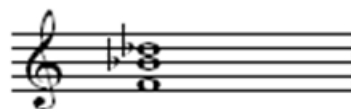
לימודי מרווחים ואקורדים צריכים לכלול מספר אספקטים:

1. הסבר תיאורטי ותרגול

דוגמאות לתרגול תיאורטי:

א. בנו את המרווח:

ב. זהו את האקורד, מצבו שלו ורשמו את שמו:

ג. בנו מהתו הנתון ופתרו לשני סולמות:

V6/5

מדינת ישראל
משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
הפיקוח על הקונסרבטוריונים

2. זיהוי משמיעה

קישורים לאתרים:

[teoria : Music Theory Web](http://teoria.com)

[Interval Ear Training \(musictheory.net\)](http://Interval.Ear.Training(musictheory.net))

3. יישום בתרגילי סולפג'י והכתבות

דוגמת לימוד מרווח סקסטה בסולפג'י

71

דוגמת לימוד אקורדים שונים בסולפג'י

62

